

novi glas

magacin hak-a

4,84

PAX

1. UZ POTOČIĆ...

2. HRVAT MI JE OTAC

hrvati pred 450 ljeti

PRVA
SINGL -
PLOČA
PAX - OV

CHARTA ZA NARODNE GRUPE U EUROPI

NAŠE ČUARNICE

DANI MLADINE U GERISTOFU

NOVELICA

LIRIKA

PISMO NA UREDNIČTVO

n

o

v

i

Dragi štitelji!

Evo Vam broj 4/84 Novoga Glasa, zapravo stoprv treći brojletos, kad je bio broj 3/84 samo program za priredbe HAKa. Malo žao mi je da nij već izvještaj o Danu mladine u Gerištofu, ali kot izgleda je bio konac redakcije (25. 06.) pre zaran još i za naše najvjernije dopisnike.

Ja mislim da se more na svaki način reći da je bio ov dan lip uspjeh i za mladinu Gerištofa i za HAK. Program je bio dost šar i se nij ograničio samo na muziku i tancanje. Ako se pregleda razvitak Dana mladine u zadnji ljeti se more ustanoviti, da je kulturni dio nastajao sve opširniji. Nij se pri tom gledalo samo na folklor nego pukusilo se obogatiti ovu najvažniju priredbu HAKa različnimi izložbami, stanjem, molanjem za dicu, sportom itd. U Gerištofu su se jako dobro ugodale izložbe. Tako nisu izložili samo naši poznati umjetniki Erih Novosel, Anica Kostyan i Tome Resetarić i Peter Paul Wipplinger, nego viditi se je moglo i staro seljačko orudje i stara crikvena izdanja.

Ja mislim da se nesmi podcjenjivati važnost Dana mladine za mlade Gradišćanske Hrvate. Tako sam vidio na posljednji Dani mladine čuda ljudi, ki prlje nisu bili veliki Hrvati, su ali krez Dan mladine i različne druge priredbe nastali barem malo svisniji. HAK je imao u zadnji ljeti nekoliko lipih uspjehov na političkom polju, ja mislim ali da je bilo važnije ako nam se je krez Dan mladine spasilo pet do deset Hrvatov. Orijentacija prema selu se je u klubu skoro potpuno izgubila. A zapravo je na selu ta potencijal doma, ki bi morao biti baza kluba. Sam odbor nij dost baze, a i u Beču se HAKu nigar neće ugodati dostati široku bazu na ku se more naslanjati. A ako si HAK na vrijedi ne najde tu bazu ne vidim za klub budućnosti. Zato bi se moralo forsirati sudjelovanje sa seoskimi organizacijami kot su to KUGA ili mladinske organizacije. HAK mora inicijativan nastati prlje nego bude prekasno!

marko

Uredništvo Novoga Glasa zahvaljuje se Borenić Franji za pomoć kod tipkanja i Fabianić Klaudiji za potpomaganje kod lay-out-a.

IMPRESSUM / IMPRESUM

vlasnik, izdavač/eigentümer, herausgeber: hrvatski akademski klub/kroatischer akademikerklub, schwindgasse 14/10, 1040 beč/wien.
tisak, nakladnik/druck, verlag: literasverlag, berggasse 4, 1090 beč.
odgovorni uredniki/verantwortliche redakteure: marko szucsich, stanko horvath, svi/beide: schwindgasse 14/10 1040
banka/bankverbindung: raika filež/nikitsch, konto 2709.

mišljenje pojedinih piscev i redakcije se ne treba slagati s mišljenjem hrvatskoga akademskoga kluba

g

l

a

s

Sadržaj

magacin hak-a

- 2 impresum
- 2 Uvodni članak. Ča je bilo novoga u Gerištofu. Ima Dan mladine u ovom obliku smisla?
- 4 "Charta za narodne grupe u Europi". Izveštaj javne sjednice pred europejskim savjetom.
- 7 Naše čuvarnice - ča ovde sve smrdi. Su samo roditelji krivi da naša di-ca već ne govoru hrvatski?
- 9 Ro-bo. On svečuje "aufersteungu von die toten". "ajnjiges cum sogn" ima "vos den KAK betrifft".
- 10 Misli.- Zač HAK već nij tako atraktivan kot pred nekoliko ljeti? Nij za današnju mladinu materinski jezik već problem ili moramo uzroke interno u HAKu iskati?
- 11 Intervju na Dan mladine. Komu se ča dobro vidi i zač.
- 12 Ploča PAXov.- Prvi kratki izveštaj o najnovijoj produkciji jednoga gradišćanskohrvatskoga pop-sastava.
- 13 Stud. Phil.- Ča studenat u toku da na sve doživi, o čemu si misli načinja. Pokušaj male novelice na neobičan način.
- 19 Dan pišačenja.- Satirica. Svaki učitelj ima poteškoć sa školari u školi. A kako je to stoprv na izletu.
- 20 Pismo na uredništvo. - Predlogi kako bi NG eventualno mogao bolji nastati.
- 23 mlada smrt krojačice. - Pjesmica an-a.

CHARTA ZA NARODNE GRUPE U EUROPI

Kot se je jur pisalo u Hrvatski novina, bio je u Strasbourgu zastanak narodnih grup Europe. Diskutiralo se je u europskom savjetu o charti za narodne grupe. Izdjelao je ovu chartu prof. Theodor VEITER, poznat stručnjak za medjunarodno pravo i velik prijatelj manjin. Evo izveštaj, koga nam je poslao prof. VEITER:

Conseil de l'Europe

Conférence permanente des pouvoirs locaux et régionaux de l'Europe
Strasbourg, 15. und 16. Mai 1984

ZUSAMMENFASSUNG DER OEFFENTLICHEN ANHOERUNG "FUER EINE CHARTA DER
REGIONAL- UND MINDERHEITENSPRACHEN IN EUROPA"

von Theodor VEITER

I. GRUNDLEGENDES ERGEBNIS

Alle Redner und Diskutanten der Öffentlichen Anhörung vom 15.-16. Mai 1984 beim Europarat in Strassburg erklärten sich zustimmend zur Ausarbeitung einer Charta der Regional- und Minderheitensprachen im Rahmen der Mitgliedstaaten des Europarates. Diese Erklärung war nahezu einhellig in Bezug auf die wichtigsten Grundsätze. Unterschiede wurden geäußert, aber nur zu Details, ohne eine solche Charta von vorneherein auch nur in Frage zu stellen.

Als wichtigstes Ergebnis der An-

hörung kann daher festgestellt werden, daß die Teilnehmer eine derartige Charta begrüßen. Diese Teilnehmer setzten sich aus Vertretern von Volksgruppen (ethnische Minderheiten) und Sprachminderheiten aus den Mitgliedstaaten des Europarates und aus Jugoslavien (zufolge seines Beobachterstatus) zusammen. Nur wenige Sprach- und Volksgruppen aus diesen Mitgliedstaaten des Europarates waren nicht vertreten, sodaß man von einer repräsentativen Vertretung dieser Volksgruppen sprechen kann. Für den Europarat bedeutet dies eine Ermutigung, erstmals mit diesem hearing in umfassender Weise

einen neuen Weg zum Frieden zwischen den Völkern zu beschreiben.

II. HAUPTERGEBNISSE DER ÖFFENTLICHEN ANHÖRUNG

Leitsatz:

1. Alle Volksgruppen und Sprachminderheiten sind gleichberechtigt

Die Teilnehmer an der Anhörung betonten die Notwendigkeit, daß in der geplanten Charta die völlige Gleichberechtigung der Minderheitssprachen und Regionalsprachen mit der Staatssprache oder der Mehrheitssprache in allen Bereichen des öffentlichen und privaten Lebens erklärt werden müssen. Einige der Vertreter der Sprachgruppen erklärten, daß die rein formelle Gleichberechtigung nicht genügt, sondern wegen der sehr oft zahlenmäßigen Schwäche solcher Sprachgruppen materielle Gleichberechtigung vom Staat zu gewähren ist, damit diese Gruppen besser in ihrer Kultur und im gesamten Leben des Staates erhalten werden können. In diesem Zusammenhang wurde es als wünschenswert bezeichnet, daß diese Volks- und Sprachgruppen ein Mehr an Rechten gegenüber ihrer derzeitigen Rechtslage erhalten müssen.

Leitsatz:

2. Die Erhaltung der europäischen Sprachen bewahrt auch die Vielfalt europäischer Kultur

Es wurde als selbstverständlich beurteilt, daß alle europäischen Sprachen auf dem angestammten Heimatboden vor jeglicher Diskriminierung zu schützen sind, daß sie gesellschaftspolitisch nicht isoliert und vor allem daß sie nicht diskriminiert werden dürfen. Daher muß in der

geplanten Charta auch eine Bestimmung gegen gewaltsame oder gezielte Assimilierung aufgenommen werden. Einige Teilnehmer wollten auch einen derartigen Schutz vor Assimilierung und Diskriminierung in Bezug auf Flüchtlinge, Gastarbeiter, Wanderarbeiter aufgenommen wissen. Diese Auffassung wurde nicht von einer Mehrheit vertreten. Vertriebene Volksgruppen gelten aber als in ihrer angestammten Heimat bodenständig und schutzbedürftig. Das Europäische Kulturerbe soll auch in einer Zeit großer Mobilität, des Massentourismus und des Computers bewahrt werden und die auszuarbeitende Charta muß dies deutlich und für alle Lebensbereiche auch im Detail zum Ausdruck bringen.

Leitsatz:

3. Volksgruppen und Sprachminderheiten sind als Ganzes zu bewahren und zu entfalten

Die Zerschneidung des Territoriums, auf welchem Volksgruppen und Sprachgruppen beheimatet sind, ist in der Charta auch dann für unerwünscht zu erklären, wenn sie innerstaatlich oder nur in reinen Verwaltungseinheiten erfolgt. Die Identität der Regional- und Minderheitssprachen soll also so weit als möglich bewahrt werden. Der Regionalismus kann hierfür eine wertvolle Hilfe leisten. Die diesbezüglichen, seit langem schon vorgenommenen Bemühungen des Europarates sollen in der geplanten Charta fortgesetzt werden. Ob zu diesem Zweck territoriale oder personelle Selbstverwaltung (Autonomie) vorzuziehen oder zu verwirklichen ist, darüber konnte keine einheitliche Auffassung erzielt werden. Einige Teilnehmer sprachen sich für einen autonomen Personalverband der angehörigen Sprachgrup-

pe aus. Andere neigten einem Territorium als zweckmäßiger zu. Hierzu wurde festgestellt, daß es keine allgemein gültige Regel geben kann. Nur wenige Teilnehmer - eigentlich nur einer - sprachen sich für ihren Regionalbereich für unterschiedslose Vermischung von minoritären und Mehrheits-Sprachgruppen aus.

Leitsatz:

4. Ein europäisches Sprachenrecht kann nicht uniform sein

Übereinstimmend wurde festgestellt, daß es keine allgemein gültigen Regeln für sprachrechtliche Normen in Europa geben kann. Was der einen Sprachgruppe wichtig und nützlich erscheint, kann für eine andere geringere Bedeutung haben.

Übereinstimmend wurde aber betont, daß in der geplanten Charta der größtmögliche Schutz jeder, auch der kleinsten, Sprachgruppe festzulegen ist. Diese Sprachgruppen sollen von den beteiligten Staaten soweit als irgend möglich gefördert werden; dies auch in finanzieller Hinsicht.

5. Dialekte und Mundarten

Überwiegend wurde die Bedeutung von Schriftsprache und Hochsprache hervorgehoben. Einige Sprachgruppenvertreter waren aber der Meinung, daß in ihrem Bereich und in Sonderfällen auch Pflege und Sicherung von Dialekten in einer europäischen Sprachencharta Platz finden könnte.

III. SONDERPROBLEME

Obwohl in bezug auf Grundsätzliches eine einheitliche Auffassung zum Ausdruck kam, wurden doch verschiedentlich auch zu Sonderfragen wichtige Gedanken geäußert, die unwiedersprochen blieben. Es handelt

sich um folgende Gedanken.

1. Sprachenrecht als Schulrecht

Einmütig wurde betont, daß jegliches Sprachenrecht auch Schulrecht ist. In der Charta ist daher festzulegen, daß jede Sprach- und Volksgruppe ein Recht auf Unterricht ihrer Kinder in der Muttersprache hat und dieser Unterricht auf allen Schulstufen der Pflichtschule gesichert werden muß. Ob dabei die Kinder nur Unterricht in ihrer Muttersprache zu erhalten haben, dies allerdings mit Erlernen auch der Staatssprache in beschränktem Ausmaß, oder ob zweisprachige Schulen vorzuziehen sind, ist der einzelnen Volksgruppe und Sprachgruppe zu überlassen. Gegen den Willen der Sprachgruppe dürfen keine Schulregelungen erfolgen. Die von Angehörigen der Minderheit besuchte Schule muß Wert und Würde der Volksgruppe und ihrer Sprache hervorheben und lehren. Dabei muß aber überhaupt für Schule und Bildungswesen an flexible Lösungen herangegangen werden.

2. Die Kindergärten

Entgegen der bisherigen Praxis in vielen europäischen Staaten ist in der Charta vorzusehen, daß in Kindergärten und Vorschulen, auch Abendschulen, Musikschulen u.s.w., die von Kindern der Angehörigen der Sprachgruppe oder sonstigen Angehörigen einer Sprachgruppe besucht werden, die Kinder nur in ihrer Muttersprache betreut werden. Jegliche Assimilierung im Kindergarten ist für unzulässig zu erklären.

3. Beteiligung der Volksgruppen und Sprachminderheiten an der endgültigen Ausarbeitung der geplanten Charta

Es kam zum Ausdruck, daß die Sprach- und Volksgruppen an der Ausarbeitung der europäischen

Charta der Regional- und Minderheitssprachen zu gegebener Zeit und in geeigneter Form beteiligt werden sollen.

4. Pilotforschung über regionale Sprachen und Kulturen

In einzelnen Statements der Teilnehmer wurde angeregt, daß der Europarat eine Pilotforschung darüber anstellen soll, wo es überhaupt in seinen Mitgliedsstaaten ethnische und/oder sprachliche Minderheiten gibt, wobei auch die Grenzen des angestammten Siedlungsgebietes festgestellt werden. ●●

VAŽNO * VAŽNO * VAŽNO * VAŽNO *

Konac redakcije za dojučeršnji broj je 1. SEPTEMBAR. Ako imate prienos za NG pošaljite ga prosim ili na HAK ili na Marku Szućsicha, Langeg. 41,7061 Trajštof

NAŠE ČUVERNICE – ČA OVDE

SVE SMRDI

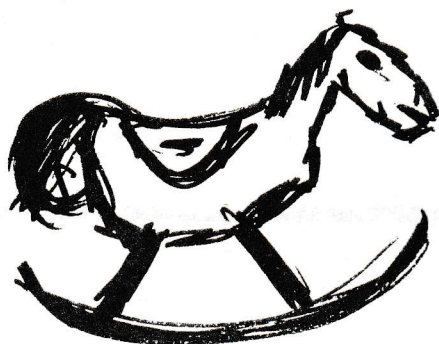
Slijedeći broji datirani su s 15. okt. 1983.

	broj djece s hrv. mat. jezik	
Bijelo Selo	22	—
Novo Selo	20	9
Pandrof	60	2
Uzlop	41	11
Klimpuh	30	9
Cindrof	64	3
Cogrštof	21	6
V. Prodrštof	53	15
Trajštof	42	15
Vorištan	71	1
Celindof	20	2
Štikapron	33	—
Rasporak/Pajngrt	53	3
Frakanava	31	28
V. Borištof	30	25
Filež	20	17
D. Pulja	13	12
Čemba/Čajta/Vincjet	33	8
Rupišće	20	3
Pinkovac	41	31
Nova Gora	41	7
Stinjaki	24	9

Ako si gledam ove broje ki su sada jur duglje poznati, ko se svenek nanovič pitam kako je to moguće da u neki seli već skoro nij hrvatske dice, a u drugi ih je opet. Je zaistinu tako da je svist roditeljev u jednom selu još svenek tako ve- lika da svoju dicu ipak uču hrvatski, a u susjedskom opet tako, da su hrvatska dica skrs- la kot muhe u zimi? Ali igraju ovde još i drugi faktori neku ulogu, ki morebit znatno upli- visaju (bilo pozitivno ili ne- gativno) na dvojezični razvitak jednoga diteta?

Pokle su se sve već i žene uključile u djelatni proces, su se i sve već dica slala u čuva- rnice. To znači da je odgojiva- nje dice postala sve već dužno-

st ove institucije, a roditelji su sve već izgubljali upliv na odgoj svoje dice. Čim su čuvarnice postale ovako važne, su one i sve već odredjivale u ki smjer će se odgojiti dite, kako će se pominati u ovom malom krugu itd.

Čuvarnice ke se kod nas pe-
ljaju su prez iznimke državne.
To znači da ima država direktan
upliv na ovu dicu, i to putem
onih organov ki su nadležni za
čuvarnice - a to su općine.
Ada dnevna politika (općina) se
miša u tako važne posle kot su
to čuvarnice (a ki bi mogao ta=
jati, da su čuvarnice za svaku
narodnu grupu važnije nego za
većinski narod?). A kamo to pe=
lja, kad se dnevna politika po=
čne mišati u posle neke narodne
grupe se more viditi kod naših
"vječno mladih petehov" Robak-
grupacije i HKĐa.

Još jedna kvaka leži u ovom
cijelom sistemu. Ova more još
jače (pozitivno ili negativno)
djelovati na odgojivanje dice:
namješćavanje čuvarničarke. Ovu
namjesti načelnik. To znači, on
ju more namjestiti ili otpusti=
ti, ako mu ne odgovara. Ako na=
čelnik misli, da dica moraju
znati, da je plava farba najli=
pša, mora čuvarničarka dicu to
tako naučiti, jer drugačije
joj se more stati da je jednoga
lipoga dana prez djelatnoga

mjesta (a to je dost strašno
u "časi kot su ovi"). Ako se
sada postavi novi načelnik (iz
bilo kih uzrokov) ki misli, da
je za dicu važno znati da je
zelene farba najlipša ko mora
čuvarničarka predati i to dicit
(sami znate, da nij dobro biti
prez djela).

Tim sam kanio pokazati, da
ima jedan jedini človik prece
upliva na odgoj dice cijele
općine. Zvana toga more pro=
mjena političke situacije pro=
uzrokovati da se prekine konti=
nuitet odgoja. A nij kontinui=
tet jedan od najvažnijih fakto=
rov u odgoju dicit?

A ča je sada s roditelji? Ča
oni ne moru dostati nikakov
upliv na odgoj svoje dicit u
čuvarnica? Ča oni u ovom pita=
nju nimaju nikakova prava? Ča
roditelji ništ ne moru poduzeti
ako kanu da se u čuvarnica go=
vori nimški i hrvatski?

Ča morete poduzeti pokazat
će vam najbolje ov izvadak iz
članka "Općine nadležne za
čuvarnice" iz "HN" 25.5.1984.:

Član 7 Državnoga ugovora iz 1955.
sadržava subjektivna prava pripadnikov
hrvatske i slovenske manjine. Subjektivno
pravo znači, da odvisi od svakoga pojedi=
noga, je li on kani ova prava hasnovati
ili ne. U slučaju da se želju hasnovat
garantirana prava iz člana 7, bilo bi protiv
ustava (verfassungswidrig), ako se ova
prava ne ispunu, jer Državni ugovor je i
austrijanski ustavni zakon (Bundesver=
fassungsgesetz).

U vezi sa čuvarnicami ovo znači,
da ako roditelji potribuju dvojezični odgoj

svoje dicit, ko postoji dužnost za nadležne
ljude i organe, da oni ovu mogućnost nu=
djaju.

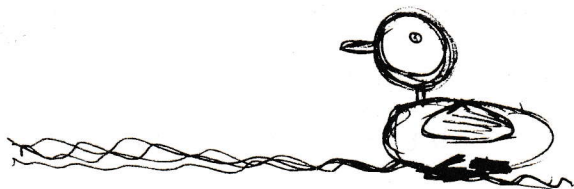
Na prvi pogled se ovo čini jako jedno=
stavno. Potriban je ali angažman (ne nek
pojedinih) i čuda strpljivosti inicijatorov
ove akcije. Pokusit će se naime slijedeće:
Roditelji ki potribuju za svoju dicit dvo=
jezični odgoj u čuvarnica, neka potpišu
molbu (formulari su u HAKu). Ovu molbu
stavi jedan človik ki ima punomoć (Voll=
macht) od roditeljev, ada on stavi ovu
molbu na načelnika nadležne općine. Ov
dotični načelnik je dužan da odluči. Ako

odluči negativno, postoji mogućnost obrnuti se na općinski tanač, ki je druga instancija. Ako ov opet odluči negativno, ada protiv dvojezičnoga odgoja u čuvarnici, stavi se predstavka (Vorstellung) na kotarskoga poglavara.

Ov onda mora konačno odlučiti. Ako on isto odluči protiv, more se tužiti kod ustavnoga suda (Verfassungsgerichtshof) zbog kršenja subjektivnoga prava.

Ovako nešto se uprav djela u **Vulkaproderštofu**. Dva inicijatori su sabrali potpiske od roditeljev i su ih nabrali već od 20!! O ovom se momentano ne mero već objaviti ar je još tekuće. Iz toga se vidi da postoji veliko zanimanje za dvojezičnost a to osebujno kod mladih roditeljev.

Iz inicijative ovih dvih Vulkaproderštofcev se more vidi ti da roditelji moru ča poduzeti ako kanu zapeljati dvojezičnost u naše čuvarnice. Zakon im daje mogućnost. ■

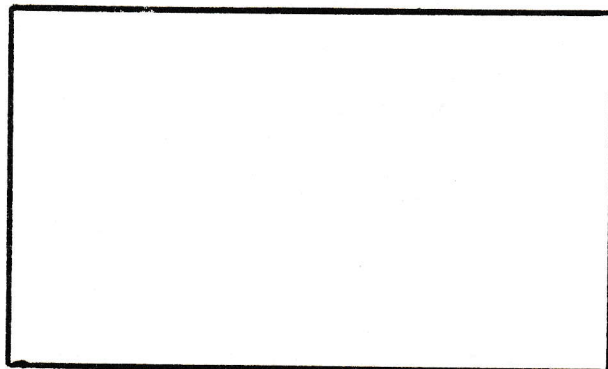
RO-BO

Dragi Lezeri!

Čuda cajta je vergealo, seitdem sam se des lecte mol meldao. Des hot seine grinde g'hobt. Redakter je imao toliko artikl=ov od ondare lajt, da meine bei trege nij prauhau. A švajneri so vos, voher ham die lajt pleclih die kinstleriše ader und die ideen. Ibahaupt je vereinsvorštond od KAKa (Krovodiša Akademikaklub) irrsinnig aktiv nastao. To se je bevajzalo na Tagu od krovodiš jugenda u Gerištofu. Die an su kasirali die ondern su viederum kasirali a die dritten su, da ne svi des glajhe kasirali, tako da je bila fenomenal arbajtslajstunga vorhanden. Allerdings je med mitgliederi i par šajshajzlov, ki ibahaupt nisu mitarbajtali. Tako su se cu reht jedni firhtalih aufregali prik redaktera od "Najhe Štim_". Ta hajzl des gonca johr iba ništ ne šofa, sve mu vorštand erlediga - vom šrajbn von die artikln iba s tipkanje bis cum lay-out. Pa wegn ana lepišn prifung nek

kratko dojde, a nur aus dem uzrok, weil ehm kana vos g'sogt hat, ko nidir nij mitarbajtao. So ana hot si g'felligst aufc'=drengn cur arbajt. Mei verachtung neka mu bude sihr! Vos is no cum sogn toj veran=štoltung?Endlih su monhe lajt einsehali, das kan sinn hot bei unsern krovodiš cu blajbn. Tako je i hauptverantwortliher i hauptakter sam rekao: I kan des dajč bessa sogn. Applaus, applaus! To je erfolg beštrebungov da se mindaheitni ništ ne unta=šticadu. Neka lebadu dajč-krovodi!

bis cum dojdući mol
ajha
ro-bo

U razgovoru s Hakovci, kot na primjer pred kratkim sa sadašnjim predsjednikom, se svenek čuje kako je bilo klubu prljelako zadobiti mlade gradišćansko-hrvatske studente. Ja bi rekao da je danas isto tako lako ili teško, akoprem prepune sveučilišne dvorane i čemerni izgledi za zaposlenje sve jače osvajaju mlade ljude. Ali sposobnost da se za jednu stvar oduševi i za ovu istu zalaga su još svenek najbolji znaki mladine. Potribno je samo buditi i podnititi mlade ljude - to je sigurno jedna od najvažnijih zadaćev HAKA

Procvast naobrazbe i naraštaj studirajućih mladih ljudi nisu za HAK donesli one očekivane pozitivne impulze. Naprotiv - pokazale su nam posljednje generalne sjednice kako HAK stagnira. Zač je tako?

Svako društvo se mora skrbiti za svoj naraštaj. Ne postoji ni jedno nogometno društvo prez rezerve. A još bolje ako ima i školarsku momčad. Študentski karteli imaju paralelne organizacije i u sridnji škola. Ča HAK djela? On potpuno zanemaruje svoj naraštaj - sridnjoškolce. Da, sigurno se svako ljeto na generalnoj sjednici odaberu i takozvani "referenti za sridnjoškolce". Postoju oni na papiru - ali to je jur sve. Tako čedu i mnogi Hakovci i dalje pokazivati na teški položaj današnjih študentov i na prednost kluba pred 10 ljeti.

Ali i prez ovih referentov je HAK prlje stalno stao u vezi sa sridnjoškolci. Svako ljeto

je klub organizirao za ove - osebujno maturante - jedan vikend u Beču. Na prvom simpozijumu HAKa je bilo već sridnjoškolcev nego na drugom Hakovcev! Diozimatelji na tečajji za hrvatski jezik u Crikvenici su se kašnje skoro svi našli i u HAKu. U poslidnji ljeti su se na tečaju mnogi čutili provocirani ako si je po hrvatsku pozdravio. Ovo samo neke stvari ke su mi napamet došle i naližu direktni kontakt sa sridnjoškolci.

Daljnje negativne posljedice za izostajanje mlade generacije predstavljaju nutrašnje promjene HAKa početo od druge polovice 70ih ljet. Počela se je naime gubiti ravnoteža medju kulturne, društvene i političke djelatnosti. Zanemarivanju kulturnoga i osebujno društvenoga žitka u klubu doprineslo je i dugotrajno adaptiranje novih dvoran svoj dio. Ali ne samo da je politička djelatnost izrinula spomenute druge, nego ona je bila od početka ograničena praktično na jednu osobu - na predsjednika. Tako čuda puti ni člani odbora nisu znali ča se u i okolo kluba goda. Nesmimo se pak čuditi ako veli jedan zastupnik Hrvatske za nekoga predsjednika: "Ovo je vaša Marija Terezija!". Na žalost je u prošli ljeti peljanje kluba zaistinu išlo u smjer ove izreke. Mislim ali da su HAKu potribniji mnogobrojni aktivni člani i jedna široka platforma, nego "političari" spodobni Mariji Tereziji. Samo ako se odstupi od ovoga centralističnoga stila će društvo biti intresantno i za svoj naraštaj, za dojdüće mlade študente.-

INTERVJU NA DAN MLADINE

stanko

Prilikom Dana mladine 1984 smo kanili znati ča ljudi mislu o ovoj priredbi. Upitali smo se kod mladine, ka je došla iz različnih sel u Gerištof na ovo svečevanje. Pitali smo je, ča je po njevom mišljenju smisao Dana mladine ili - ako se k ovomu pitanju nisu kanili izraziti - zač su oni došli.

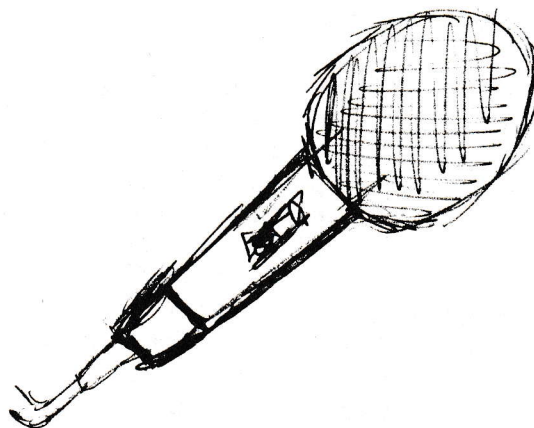
NINA SCHWAIGER, 19 ljet, Gerištof: Za mene je Dan mladine priredba na kom se mladina cijeloga Gradišća zastane na jednom mjestu. Mislim da je to jako važno, da se stvoru nova prijateljstva, da se jedan drugoga bolje spozna, isto tako druge pravice, pa da se ta prijateljstva ka se ovde stvoru i na dalje držu.

Ja sam se ovde dobro razveselila i mislim da ne govorim samo za se nego i u ime drugih.

ŽIVKOVIĆ MARTIN, 29, Stinjaki: Ja sam prvi put svisno uptio da je Dan mladine ča posebnoga kad je Andi Novosel pri otvaranju rekao da se sigurno nimška mladina medju Niuzalja i Jennersdorfa ne pozna, a kod nas Hrvatov je to slučaj. Mislim da je ta ideja - koliko ja znam rodila se je pred 10 ljeti - izvrsna ideja. Čutim se ovde svenek jako dobro.

FERI FELLINGER, 22, Gerištof: Smisao ovoga Dana mladine je - kot su to jur zapravo svi rekli - da se mladina cijeloga Gradišća medjusobno upozna. Ali ča

sam mogao upamet zeti je to, da Dan mladine nastaje sve bolji. Ovde ne mislim sada samo na množinu ljudi ka svako ljetu sve već naraste, nego na kvalitet i šarolikost pojedinih priredbov.

STEFAN MAIER, 28, Klimpuh: Za mene je Dan mladine jedna mogućnost da se hrvatska mladina Gradišća barem jednoč va ljeti strefi. Za mene je to jako pozitivno da voliko ljudi dojde.

HELMUT RADAKOVICS, 25, Pinkovac: Moja misal od hrvatskoga dana je da je to uvijek dobro se jednoč sretit s drugimi seli i da ima tu važnu funkciju da se upoznaju mladina različnih sel medjusobno. Ja se svako lito jako veselim na Dan hrvatske mladine, jer onda opet mnoge ljude strefim i se s njimi pominam, nove ideje upoznam i nove trende vidim. More se reć, da se mladina u zadnjem vrimenu opet sve već bavi s hrvatskim jezikom, pa to je i dobro. A ovo je zdrava funkcija hrvatskoga dana i ja si željim

da se ov dan bude još mnogo lit dalje peljao.

BRANKO KORNFEIND, 32, Stinjaki - Trajštof: Dan mladine je za mene pršonski - zato ča smo imali prvi Dan mladine u Trajštofu kad sam bio još predsjednik HAKa - jedno svečevanje iz časa moje mladosti, a pa je to - kot se je to pokazalo čer navečer - za mladinu jedan poticaj da se bavi s hrvatstvom ako onde vlada i dobra štimunga. A to jim čuda da. Na primjer su me moji Stinjačani danas jutro pozdravili: "Jo, čer je bilo veselo, lipo." A to jim opet pomaže rado bit Hrvat i rado ostat Hrvat.

VINKO WIESER, Kotmara Vas/ Köt=tmansdorf, Koruška: Ja sem čul za tajnski omladinski dan 1983. in sem čul, da je bil zelo zanimljiv, zato sem se odločil, da sam ogledam enkrat omladinski dan tukuj na Gradišćanskem. Ja si mislim da je dobro daga delate. Za me je pa šebolj interesantno, kjer vidim tudi vas (se=lo) kako živi, kako živijo ljudje, se razgovaram s starimi ljudmi, tako o jezikavnih problemih ko tudi o socijalnih problemih. Zelo nagovorilo me je

tudi in rastava (izložba) od KUGE ki prikaže regionalni in socijalni problem ljudej, tako in prikaz kulture je po mojem zelo pejstr(šar). Tako se je za mene isplačalo da sem prišel.

ELIZABET ZIEGLER, 25, Pandrof: Ja sam došla iz Pandrofa - ja imam ovde družice u Gerištofi - tr sam par puti jur bila na Danu mladine. Ja rado dojdem na ovu priredbu, kad kod nas nij toliko hrvatski jačak za čut kot ovde. Osebužno te jačke za mladinu kod maše su mi se jako dobro vidile.

ANDREAS ZIEGLER, Pandrof/Beč: Ich komme eher unschuldig zu dem Ganzen. Für mich war die sprachliche Barriere zu hoch, das einzige was ich mitgekriegt habe, war die Musik, weil ich die schon einmal gehört habe, aber trotzdem gefällt es mir sehr gut nachdem, was ich bis jetzt gehört habe.

Kod intervjuov smo se trsili po mogućnosti ostaviti lokalni kolorit svakoga govorača. Naše slovenske prijatelje prosimo, da u slovenskom tekstu ne išču pre točno pogriške ■

PLOČA PAXOV

Poznati pop-sastav PAX izdao je svoju prvu ploču. Na ovoj singl ploči obdjelali su PAXi dve naše poznate jačke. Na prvoj strani "Uz potočić...", jačka ka ide po melodiji ruske narodne "Iz-za ostrova na stržen" i na drugoj strani našu himnu "Hrvat mi je otac" Puna simbolike je omotnica ploče. Nacrtana je na obadvi stran jedna roža. Na prvoj strani cvate - "hrvati pred 450 ljeti", na drugu je uvjenu=ta - "hrvati danas. Kupit se more ploča kod PAXov u

Gerištofu i u HAKu.

na selu su još malo konzervativniji, a ja sam jače liberalan.--
Ča j' ovo, kako dugo moram još čekat? Ov "U2" je kot zaman. No,
tu nećeš dojt. - Hej, ki to riga? Ne moreš dočekat, da nutr dojdeš?
Rivat, pak i još mrsko gledat! To nimam rado, uopće ne jutro, kad
nisam zispan. Kanio bi ti va obraz pljunut, ali onda ćeš mi se
znamda plakat začet.--Ovoga ću ali sad pehnut. Po mojoj nogi gazit,
pak još i tako gledat, kot da bi bio ja kriv.- So- . Ča tako
agresivno gledaš? Ako ćeš, moreš jednu imat. Reć se nako ništ ne
trava. A ako trubav nastane- onda nek po njem!- Ov se opet boji,
da neće na štaciji van dospit. Kako se vratom riva. Neke ljude
uopće ne zanima, da j' još i prece drugi ovde. Vagon je nabit pun,
a oni vidu samo sebe.

Ja ne razumim neke študente! Sad će se predavanje u osmi počat,
a prvi dojdju jur za uru prlje. A sad, 15 minut pred početkom je
razred nabito pun. Štreberi jedni! Pa kako "nobel" se pominaju!
Stari cesar bi bio oduševljen o njevom jeziku "a la Schoen-
brunn", sve lipo čvrsto nazalirat. A glej, to prik je nako ta
siročak, koga Alfa Romeo čer jutro nij imao zraka u jednom kolu,
zato se je morao s papirnim Mercedesom dovest. Kakova tuga. A to
su te dvi Bećanke, ke se poznaju iz škole, a ovde si govoru jedna
drugoj "Kollegin". Kako milostivno mi je glavom mahnula.

"Servus, seřvus"

O, najdraža moja, kad bi ti znala ča me moreš bi ti smih prošao.
Kako se nanjedrži. Ali to najpr sidi Petr, najbolje, ako se uza
njega sjedem, to je bojse ovde jedini, s kim se moreš pominat.

"Dere Peda "

"Dere, wia geht's da?"

"Sch....liesslich kennt's schlechta sein."---

Ovo tu nij moguće! Sad je jur profesor došao. Ov je gorji nego
študenti . A i pre zaran će počat! Kad bi barem zanimljivije
predavao; ili neke skripte dao, da ne moramo simo dojt.--A spi
mi se. Dosad još nisam čuda razumio ča je rekao , mene dobro
drma.-Hop skoro sam sad zaspao. A ziše mi se. - - -

"Herr Kollege, schlafen Sie gut?"

Hopla ča j' ovo. Kur... sad sam zaspao.

"Ent..., entschuldigen Sie, bitte."

"Wissen Sie, Herr Kollege, die Hoersaele sind eigentlich nicht
zum Schlafen konzipiert!"

Ov mora tu sve vidit! Oko 250 ljudi je u dvorani, a on me vidi
međ njimi spat. Kako se svi smiju. Sam znamda hrkao? To mi je
sada ali jur svejedno; ja idem, ovde ću nako samo opet zaspao.
---A, na zraku je veljek bolje. Idem se malo šetat, da se
razdramim. Ugodno je, ovako malo prez hektike uživat čas u Beču.
Morao bi se nako jednoč spočinut. Ali ako se dojdjući čas ne poč-
nem učit, će mi se na koncu semestra skratit vrime.- Ej, nij to
moja stara?- No na!

"Hej, Zlatka, čekaj malo."

Ta frajla je opet jednoč kot gluha. Moram za njom proteć. Pffff,
a nako još pol spim.

"Zlatka"

"Serbus, ča ti nimaš sad predavanje?"

Da si mora ali i sve zapametit.- Mhmmm, iako već koč tojkavo
spitkuje, kušuje kot nijedna druga. Na vo bi se človik mogao

naučit.

"Zaspao sam, ter sam prošao. Kamo ti ideš?"

"Ja ću se malo u park sjest kad imam slobodnu uru. Ča je, greš sobu?"

"Od sebe razumljivo."

No, jur mi dan već nij tako mrazan kot je jutro izgledao. S li-pom divičicom u ruka u park pojt - ča bi si mogao već željit? To ti je ćut, kad me tako zaljubljeno pogleda! Svaki put me elektrizira. Ugodno je ovde, sunce juř lipo topli.

"Au, opet mi moje prste ugiblješ! Ti češ mi još jednoč sve prste skrivit, najmanji na livoj ruki jur nako zafkrnuto izgleda. Hej, pa još i šćipat!"

Kot se je to sad agresivno nasmišila je denas dobre volje. Dobro je, ćemo se malo barit.

"Ček' nek, ako te dostanem."

Pfff, s bižanjem je denas ništ. Kot izgleda sam čer ko - to pivo preveć spio.

"Hodi, ćemo se malo u travu sjest, ja već ne morem; ti si za denas dobila."

I Adamu pa Evi nij u paradižumu moglo bolje pojt neg sad meni. Jedino, da je onde bilo sigurno malo mirnije nego ovde.

"Ča je, kako ti drugačije gre, zvana da već spiš na predavanju neg doma?"

Na žalost konverzacija nij nje najjača stran. Ali človik ne more sve na jednoč imat.

"Ča ću ti reć? Kod vas bi se reklo po vorištansku. Najradje bi bio doma u ferija. Uopće nimam volje da se učim. U momentu me jednostavno ne veseli."

"Ne veseli te? Ti si lenjak, to j' sve."

Draga moja, kad bi ti znala kako imaš pravo. Ali čisto tako dis-kvalificirat se ne dam. Moram malo na moj ugled gledat.

"To nij istina, ja sam samo tako u nekoj fazi, u koj me ništ ne veseli, razumiš?"

"Je, je, to poznam."

Ovo si ju poglej, još i sarkastična more bit. To si nisam očekivao. Moram friško jednu drugu temu najt.

"Ča j' kod tebe doma novoga?"

Jako spametno i ovo pitanje nij bilo, ali još svenek bolje nego kamek po glavi. - Jako uspješna moja taktika ali nij bila- po tom koko se je nasmojala.....

"Ništ osebitoga."

"Dobro, ča bi kod vas moglo bit jur čuda novoga? Tako založu se ne goda čuda. Ali električne struje jur imate, ali? "

Ću ti ja to podbadanje vrnut! Tako lako se ne dam za norca držat.

"Sigurno kod nas nismo tako aktivni kot vi na pupku svitaMi smo još jače skromni."

Denas ima dobar dan. Ovako dohitljiva još nigdar nij bila.

"Ja sad ali nimam lazno da si poslušam, ča se kod vas sve događa, ja moram sad pojt. Dojt ću po te u osmi, kod smo se bili dogovorili. Nako nisi zabio? Denas svečuje Jive svoj rođendan. Knjigu, ku mu kanimo dat sam jur kupila."

Nisam zabio, čekat ću te!"

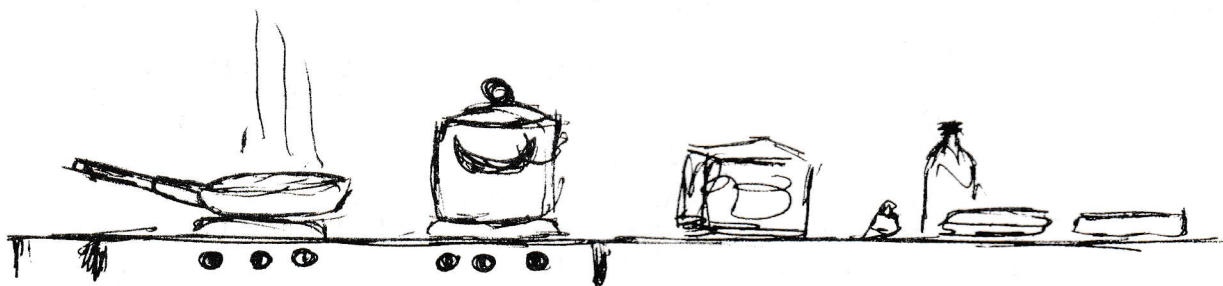
"Onda serbus moj "klinčac" "

Škoda, pre friško je procurio lipi čas. Aa, ooh, ali za ovakov poljubac bi se i već puti rastao.

"Serbus, vidimo se onda u osmi."

Ja ću još malo sidit ostat. Mhmm, takovu divičicu kot Zlatku sam si jur svenek željio. More bit, da je lipši divičic - meni se ali zvanaredno dobro vidi; a po naravi si moju dragu ne morem drugačije predstaviti: veselu, puno ognja, pa ča je isto važno: Nij svenek za manom, kod da bi bili mi puni lepka i već ne moremo jedan od drugoga kraj. Ja imam tu slobodu ku si željim, a ona svoju. -- Oho, ča se ovo šeće? Neka bečanska lipota. No, obraz ima zaistinu kotno tukica.-Ali zato ima zadnjicu kot škadnjena vrata. Pak, bog zna kako će izgledat kad si knoči šminku skrči. Na svaki način je ništ protiv Zlatke. - - - - Sad bi bio i gladan. Ču pojt u menzu ili ću se u dom odvest da si sam ča načinjim? Hm, u menzu bolje ne idem, jer su jur stari Rimljani rekli "mens sana in corpore sano" - ako ideš u menzu onda moraš imat zdravo tijelo. Ču si doma prepeč mjeso ko sam zdomi dostao. To je bolje nego u menzi, a zvana toga znam ča jim.

Čudi me, da nijednoga nij na vježi. Ali ča me to pači? Ja ću si skuhat i gotovo. Tojkavost, sad nimam ni masti ni soli. A i riža mi jejur skoro sfalila. Dobro da to kod nas u domu nij problem kad ti ča sfali. Sol od Kriste, mast od štefe, a riže ću si od Andreje posudit. Mer si i oni svenek posudjuju.

Sad sam smirom. Čmar mi već ne brunda, a i malo na uho sam se bio legao. Ovako bi mi se žitak vidio, samo ča ta prokleta učnja još sve na me čeka. Kot izgleda morat ću jedan ispit stoprv kašnje načinjit, jer mi se je čas jur preveć skratio.

Ha, kad mislim na denašnji obed se moram smijat. Sam si tu morao dat reć od Lize, da sam prašćić, samo kad mi se je po objedu dobro porignulo! Da je nek tako hakljiva, kad za druge ide. Ali moram priznat, da bi bio i stene pred Jerihom zrušio ako bi mi se to bilo onde stalo. Neka j' bilo ča j' bilo, dobrilo je na svaki način. Ča vo ki tuca?

"Jo"

"Herst, host an Schluck Milch fir mi? I hob ma an Kaffee g'mocht u mei Milch hot ma wer austrunkn."

"Jo klor"

"Trinkst a an mit?"

"Gern, wenn'st no wos ibrigs host."

Na vidiš, i južina je jur osigurana. Ovo je servis, kot ga študent ima potribno. - - A, ha, ha, . U vježi se spametno diskutira o naoružavanju. Malo se kaniš zabavljat u kuhinji, pak ti sa-

mo ovako filozofiraju. Preminit nako ništ nečedu. Hanza si po=glej, ta si je čer "Kronu" štao, kad te argumente more imat nek od Staberla. Pa kako se za spametnoga drži, a zapravo se uopće ne puti i nima vlašćega mišljenja. Najradje bi se zamišao, ali kako ove diskusije poznam nimaju kraja, a toliko lazno opet ni= mam. Bolje je, ako moj trubac samo za kafe otprem. O, i gospa Mihajela se je javila. Po sebi se razumi, da je nje mišljenje jedino pravo. Kako bi ki mogao na tom dvojiti? Tu bi morao ki jednoč po nosu da ga ne bude svenek tako visoko nosila.

"Du, Fronc, donk da, i geh jetzan wos lerna"

"Dere "

Moram pojt, aš ću se kaj još i jadat začet, a učnje imam zaisti= nu dost. ----- Unabhčngigkeitserklärung der 13 Vereinigten Staaten am 4. Juli 1776 - symbolisiert durch die 13 Streifen in der Flagge. Dort erfolgte die erste, für die USA richtungswei= sende Regelung für die Menschenrechte. - Je li će nako Zlatka denas točna bit? Obećala je. Jur se veselim na tancanje, kad ta= nca zaistinu zvanaređno. Čedu se Jive susjedi veselit kad budemo skakali po cijeloj hiži. Dobro da su to jur naučni. - 1776 - britische Niederlage am Delaware bei Trenton und Princeton. Die Guerillataktik der Siedler erschwert den Kampf. - Ča je to opet za larmu vani, ovde se ne moreš u miru učiti. Neka se idu u hiže zganjat, ali ne na hodniku. - Benjamin Franklin wirbt in Paris für die amerikanische Sache. - A, ova učnja mi ide na živce, ja ću se malo spat leć da se đb večera naspim.

So, sad sam stoprv pravo zispan. Ljudi, sad ću i brige premjestit toliko elana imam u sebi. Sad čekam samo još na Zlatku. Kot sve žene i ona nigdar nij točna. Sad jur čekam dvajset minut pred domom na nju! A ja oslica sam došao doli da ne mari zaman na peti kat piše. Da bi ju hrdja požerala i strijela kušnula, kade je ovako dugo?

"Serbus"

"No, tu nisi došla"

"Oprosti, nisam mogla prlje. Moji starji su bili u Beču tr su se stoprv sad odvezli."

"O.k., idemo veljek"

"Si srđit?"

"Poj, još i jađao se nisam."

"Hodi, daj mi ruku"

"Serbus Jive. Sve dobro za tvoj rodjendan. Ovo ti je mali dar od nas."

"Zdravo stari, zdravo Zlatka. Ovo tu nij bilo potribno. Hod'te dalje, ti drugi su jur ovde. A za pozdrav ćemo se štampalj napit veljek. Ča piješ za žgano?"

Sad bi rado znāo, kako dugo sam jur ovde. Ča se to jur dani. O moja buča. Natancao sam se veljek na početku tako da me je sve bolilo. A kad sam onda bio Zlatku sprohodio u dvanajsti zbog nje ispita, sam se držao već na pivo i vino. nek tako curilo je. Skupno s Jivom sam prece ušušio. Kad već nisam mogao sam onda u kutu zaspao. Kade j' Jive? A ta još drima.

"Jive, stari"

"Brrr"

"Jive, zbudi se"

Ov je već mrtav neg živ. Ali prez da mu se zahvalim ne kanim projt.

"Jive"

"Č...ča je"

"Stari, ja idem."

"Hi,hi, ča je?"

"Stari, lipa hvala, ja idem domom"

"Č...č...ča ti ne po.. pop...povidaš,hi,hi"

Serbus, spi dobro"

"Zaam... zaami si još pivo n... n... na put"

"Lahku noć"

"NOVI GLAS" ŽELJI SVIM PRIJATELJEM I
ŠTITELJEM LIPE FERJE I LIP
ODMOR!

DOJDUĆI BROJ IZLAZIT ĆE POČETKOM
OKTOBRA

UREDNIČTVO

SATIRICA NA DOŽIVLJAJE U ŠKOLSKOJ DOBI

po Aleksandru Wolfu

Svako ljeto nas gonu u noćišće za mladinu. To sliši nimškomu "Bildungsplanu", nam prodikuje direktor. Zvana pišačenja se moramo još naučiti živiti u društvu (prez pinez) i na zdrav san na skromnoj nimškoj stelji.

Ada se vozimo busom svako ljeto u istu dob u isto noćišće. 50 metarova pred noćišćem, kade jur čuda busov stoji, stanemo iz busa, jer u nimško noćišće se samo primu ti putniki ki dojdu zaistinu piše. Zadnji kusić puta moramo zato - nemilostivno - piše pojti dokle stojimo zmučeni pred vrati kade nas jur čeka gospodar.

"Ako to još znamda ne znate - počne on vikati - se mi sada nahadjamo u nimškom noćišću, a ne u hotelu. Ada je prepovidano da se larma, zganja, žvače amerikanska žvakalica itd. Zvana toga je prepovidano da se sto-

ji, sidi, kleči ili leži po stelja do 20⁰⁰ uri. Ali drugačije - dobro došli."

Nam ništ drugoga ne ostaje nego s drugimi pišači pohadjati i to od spavaće hiže do hiže za umivanje, od hiže za umivanje u WC, od WCa u kuhinju, odanle onamo i onamo - i opet najzad, a to sve do osmi navečer.

Ali noć u noćišću je najvažniji čas, ar onda se uči ponašanje u društvu. Kumaj je svića ugašena se od odzgor riće od strani šćiplje, od odzdol udara po matraci. U dvanajsti pa skačemo po civi za vodovod, jer odzdol nam kanu učitelji zaspali. Veljek se čuje kako "direks" skoči iz stelje, kako dorompotanski do naših vrat i zakrikne: "Ki je to bio?" Mi si začudjeno ribamo oči i ga neljubezno pitamo ča ovo nek

znači? Ča se već ne smi spamet= no zispati? "No ček' te nek!" razjada se "direks" u škurini i proteče u drugu sobu. Ali onde uopće nimaju civi za vodovod i školari su čisto zbantovani. Zato odfrca dalje na drugi kat, da onde ulovi gauženjaka. Na= jednoč stoji u divičinjoj sobi. Doleti nutr kad si ravno jedna drugoj noge kažu. Kad ga zagle= daju veljek zavrišću i kriču da je nemoralac. Na to si direks zbunjeno drži svoje pidžama - hlače i pobigne po hodniku.

Ali na kraju hodnika zaleti se u gospodara, tako da si oba= dvimi pobadnu za svoje buče, je li su još cijele. Gospodar se prvi najde i ga strogo pita ka= de se potiplje u ov čas. Pa kod divičić! Pa vrata zabuševat! On kot pedagog! Ča ovo neka

znači?

Direks kani strašno protes= tirati, kot se to dostoji za direktora. Ali gospodar počne na njega kričati da se zidi stresu i se pootpiraju svagdir vrata i zasvitu lampe. Svaki kani viditi tu šmišnu figuru u svojem lilastom pidžamaru. Samo divičice su ratočarane da nij bio pravi nemoralac nego samo učitelj ki bi morao jur zdavno spati.

Direks skrsne zbunjeno u svoju sobu, ali cijelu noć ne more spati jer mora poslati izveštaj na ministerijum. Ali pravo mu tako! Ča išće u noćišću za mladinu akoprem je jur prik četrdeset? -

PISMO NA UREDNIČTVO

Draga redakcija!

" U dvi ljeti sam dostao jednu pismenu reakciju. Još svenek se ufam, da će to bolje nastati." Ove dvi rečenice, za= vršne rečenice odgovornoga urednika Marke Sučića u svojem uvodnom članku NG 2/84 su me pobudile da pišem ove rede. Pišem i zbog toga kad mislim da je bolje da odgovorni urednik u dvi ljeti uredjivanja NGA dostane barem dvi pismene reakcije.

Po mojem mišljenju se ali mora i staviti pitanje, zač je u dvi ljeti došla samo jedna pismena (s ovom dvi) reakcija. Jedan mogući odgovor na ovo pitanje je da su svi štitelji i pret= platniki (znamda su i neplatniki) jako zadovoljni s Novim Glasom. Drugi mogu= ćí odgovor je, da su tako presenećeni da NG redovito izlazi, tako da su zva= na sebe i ne moru ništa pisati. Ovo sve se more viditi i iz druge strani. Znamda se u NGu piše pre vrlo, pre ma= lo provokantno. Ali glavni uzrok za slabe reakcije leži vjerovatno na pot=

puno drugom području. Svaki glavni ili odgovorni urednik si zbog određene namjere očekuje, da ćedu štitelji pi= sati mnoga pisma štiteljev, i da će se na ov način obogatiti sadržaj magacina Pokidob da se u pisma štiteljev u pr= vom redu kritizira, polemizira, brani, napadje ili samo fantazira (je li su ovi redi kritika, polemika, obrana, napad ili fantazija ocjenite sami) na= stane časopis življiji, zanimljiviji. Ovako si to barem mislu glavni uredni= ki. A da oni barem ovako mislu, to si barem ja mislim. Ta namjera, zbog ke= se štitelji NGA pozivaju na pisanje i pisam štiteljev služi po mojem mišlje= nju samo kot alibi. Alibi za neke or= ganizatorične nedostatke, da ne upo= tribim jako oštru rič nesposobnosti. U zadnjem broju NGA se urednik tuži, da svenek isti ljudi pišu članke. Zadaća glavnoga uredništva nij da napiše čla= nke samo, nego da odredi ki članki će= du se otiskati u časopisu. Kad su po= znate teme, o ki će se pisati u NGu,

onda se te teme moraju još samo podi-
liti na ljude, ki čedu napisati članke
U stvari je ov proces najteži za ured-
nika, a stoprv za urednika gradišćan-
skohrvatskoga časopisa. Mentalitet nas
Hrvatov je naime, da se damo moliti i
prositi, ali ne s čemernom namjerom,
nego onako prirodno, samorazumljivo,
tradicionalno, onako po pravu hrvatsku
Drugi problem koga pak urednik ima je,
da se pak po tom, kad je pisac pristao
da će napisati članak, počne dugo če-
kanje na obećani članak. I ovde je
opet potribno urgiranje. Ovi koraki su
potribni zbog mentaliteta Gradišćans-
kih Hrvatov, barem one grupe ljudi, u
ku se i ja ubrajam.

U ovom pismu na neki način ne kanim
prodikovati ča mora djelati uredništvo,
a još manje pamet soliti ili diktirati.
Namjera ovoga pisma je, da na konstruk-
tivan - iako će konstruktivno stoprv
dojti (tako se barem ufam) - način po-
kusim kritizirati mali broj člankov u
zadnji broji NGa. Novi Glas je onako
još u sedamdeseti ljeti izlazio relati-
vno neredovito, zato ali dost opširno.
Ako bi se ta opširnost mogla kombinira-
ti sa sadašnjom redovitošću (iako je
bilo malo bludenja zbog - kako se je to
moglo štati - poteškoć kod pošte), onda
bi NG nastao zaistinu dobar, zanimljiv
magacin HAKa, kot još u ona vrimena, k
kad se je zvao samo "Glas".

* * * *

Dragi Ivan Hakovac!

Najprvo ti se kanim za tvoje pismo naj-
srdačnije zahvaliti. Veselilo me je da
nisam skupno s mojim suurednikom jedi-
ni ki si trapi malo glavu zbog Novoga
Glasa. Samo da se ne morem s tvojim
mišljenjem potpuno slagati.

Piše NG pre vrlo, pre malo provo-
kantno? To sam jur već puti čuo. Ja
ali mislim da je bilo jur nekoliko čla-
nkov ki su bili sve drugačije nego vr-
li, a reakcijov isto tako nij bilo kot
i na druge članke. Samo zbog jednoga
članka bilo je malo zbune, ali onda

U pismu urednika Sučića, ko sam jur
već puti citirao, se piše, da je 90%
odbora HAKa nepismen ča naliže hrvatski
jezik. Na drugu stran se mora ali i pi-
tati koliko ljudi od onih, ki danas
pišu novine i ki su prlje pisali ov
časopis nisu uopće znali po hrvatsku
pravo govoriti a još manje pisati i su
pak kašnje nastali dobri pisci. Zbog
toga morem samo spomenuti na geslo, ko
sam jur odzgor napomenuo: Hrvat se da
rado prositi.

Na drugu stran se uredništvo ali i
ne smi čuditi da skoro samo mora pisati
svenek NG ako ne pita neke ljude, čije
ime se jur duglje vrime nij pojavilo
pod hrvatskim člankom, ki su ali prlje
pisali već člankov, je li nebi napisali
opet članak, štoricu ili pjesmicu itd.

Iako se pisac ovih redi jako rijet-
ko javlja u Novom Glasu je, iako ga
nigdor nij pozvao da piše članak ili
pismo stiteljev, je napisao.

Ivan Hakovac
(Geristof)

(selo je izabrano zbog solidarnosti s
mladinom ka priredjuje Dan mladine '84
Ime je redakciji poznato)

Sam sam bio malo presenećen, jer mi je
ta isti človik bio isto predbacivao da
pre vrlo pišemo. Prlje da je bilo tako
da se je lično provociralo, napadalo a
još i zdivalo. A kad sam pak malo
oštriji i polemičniji članak napisao,
bio je strašno zbantovan. Uglavnom su
štitelji ostali ali isto tako pasivni
kot i prlje.

Pišeš o organizatoričnih nedostatkov
uredništva. Tvoji predlogi su zvanared-
no dobri i lipi, ali na žalost samo te-
orija. Odredjenu temu za NG sam imao

samo za prvi broj ki je pod mojim uredništvom izlazio, a to je bio broj 3/4-82! Zadio sam sve članke, neke pisce sam morebit i dvajset(!) puta spomenuo zbog članka, ali kad bi bio i na zadnjega čekao, ko ta broj nebi još i da naš izlaziti. Pod ovakovi uvjeti skoro nij moguće imati za svaki NG neku temu, moramo se trsiti da kako tako dojdemo na barem minimalan broj članaka. Da je zadaća uredništva u prvom redu organiziranje članaka mi je potpuno jasno. A da se ja kot urednik moram boriti protiv hrvatskoga "mentaliteta", sam se jur isto naučio. Ali ako mi ki obeće članak deset ili već puta, a onda ga stoprv ne napiše, onda to za mene već nij pitanje mentaliteta nego karakter. Kad bi za svaki broj NGA dostao samo jedan dio članaka ki su mi se obećali, bi bio naš časopis sigurno još i jednoč tako opširan kot obično. Pokidob da ali kanim barem redovito izlaziti i se na žalost stane da napišemo najveći dio članaka u uredništvu ("uredništvo" postoji iz dvih osob) i da je NG već puta samo "letak" kot mi je to pred kratkim rekao neki Hakovac. Tako smo imali u zadnjem vrimenu samo mogućnost izlaziti ili redovito ili u opširnijem opsegu. Da nebi bilo poteškoć s poštom odlučili smo se za prvu mogućnost.

Kratko i k odboru HAKa: Istina je da sam pisao, da je 90% odbora nepismen ča nalize hrvatski jezik. Ja sam ali tu izreku precizirao i sam dalje pisao da tu činjenicu odborniki pribuju za izgovor kad je prošim za neki prinos NGu. Za mene nij važno da dos

tanem članke u najboljem hrvatskom jeziku, nego da ih uopće dostanem. Moja zadaća bi onda bila korigirati te članke (tako dobro kot to sam znam) da bi čim vec odgovarao jezik našoj građanskohrvatskoj normi, ka se pokusi izdjelati. Kako svejedno je to ali odboru pokaže fakat da još ni jedan odbornik nij reagirao na moju izjavu u zadnjem broju. Kod već koga sumljam da si NG uopće šte. Po mojem mišljenju za odbornika geslo "Hrvat se rado prositi da" nebi smilo valjati na nijedan način. Ja sam mislio da ima svaki ki sudjeluje u HAKu bilo komu hrvatskomu pitanju ili problemu svoje mišljenje i da će biti rado pripravan prezentirati svoj stav i širjoj publici prez toga da se mora na koljeni prositi. S tim ali od odbora jur za čuda preveć prošim. To je i razumljivo. Laglje je, koč-toč na odbornoj sjednici zdignuti ruku a drugačije samo siditi i "reprezentirati" i ništ dalje.

Istina je da sam malo ljudi kontaktirao, ki su prlje koč toč pisali u NGu. Kod nekoliko sam to pokusio, ali najveći dio mi je ili samo obećao članak (kot on za broj 3/4-84) ili se je kako-tako izgovorio (- da nima lazno, da sad priredjuje neko izdanje iz koga morem pak zeti ča mi je potribno itd.) . Na svaki način morat ću ali nadalje jače pokusiti da motiviram bivše pisce u NGu. Ja bi na primjer opet rado proširio literarni dio časopisa, a to ne samo pjesmami nego i novelicami i štoricami.

marko szucsich

mlada smrt krojačice

kapital potribuje
tribut
u svaki kut gleda skorbut
jeli sere ili žere
rob s škarami žitak
svoj dere
sekunde bižu
sprignutom glavom i ramenom
mlada još nije ćutila života dihanje

bije u taktu sekundov
a k o r d g a l e r e
razbije srce

pomoćnik kapitala crpi i crpi
na mladom još mekom žitku
pre meko je srce
neizdržljivi ovi ekonomski procesi

mlada uzme uže i ostavi sve
ove ekscese
trijumf trijumf

MLADA ruke tvoje krojile su za druga mlada prsa
košarice gaćice za druge ritice
mala krojačica spočivaj se od takta a k o r d a

an 0284

Be

HRVATSKI AKADEMSKI KLUB / KROATISCHER AKADEMIKERKLUB
SCHWINDGASSE 14/10 1040 WIEN / BEČ
Tel.: 0222/65 14 014

Dr. Nikola Benesics
Waldhofweg
7000 EISENSTADT

P.b.b.
Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt : 1040

DRUCKSACHE